

УДК 37.013-051:7(477)"19"

DOI <https://doi.org/10.15407/nz2026.04.984>

ПЕДАГОГІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ РОМАНА ЯЦІВА

Тетяна КУЦІР

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-6522-0640>

кандидатка мистецтвознавства, старша наукова співробітниця,
Інститут народознавства НАН України,
відділ народного мистецтва,
проспект Свободи, 15, 79000, м. Львів, Україна,
e-mail: sonechko_29@ukr.net

Стаття присвячена висвітленню основних напрямків педагогічної діяльності Романа Мироновича Яціва — українського науковця, художника, багаторічного викладача львівських мистецьких навчальних закладів, зокрема Львівської національної академії мистецтв. Увага приділяється етапам становлення Романа Мироновича як педагога, значенню його сім'ї, викладачів фаху та наукових колег у цьому процесі; методам роботи з творчою молоддю; створенню теоретичного підґрунтя для усвідомлення місця українського мистецтва у світових культурних процесах, яке також сприяє пошукам власного почерку майбутніх фахівців творчих спеціальностей.

Отож мета статті полягає у висвітленні основних напрямків викладацької діяльності Романа Мироновича Яціва, встановленні теоретичних, ідейних та методологічних засад, якими він керується, фіксації хронології і назви дисциплін, які він викладав та продовжує викладати, його ролі у вихованні нового покоління науковців, які захищали свої кандидатські роботи під його керівництвом.

При написанні статті був використаний метод інтерв'ювання з Романом Яцівим, його учнями та колегами. Під час вивчення наукової діяльності вченого використовувалися методи аналізу та синтезу для висвітлення аспектів, пов'язаних з викладацькою діяльністю.

Ключові слова: Роман Миронович Яців, викладач, педагогічна діяльність, мистецька освіта, Львівська національна академія мистецтв.

Tetiana KUTSYR

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-6522-0640>

Candidate of Art Studies (Ph.D.), senior researcher,
Ethnology Institute of the National
Academy of Sciences of Ukraine,
Folk Art Department,
15, Svoboda Avenue, 79000, Lviv, Ukraine,
e-mail: sonechko_29@ukr.net

PEDAGOGICAL ACTIVITY OF ROMAN YATSIV

Introduction. The article is devoted to study the main areas of pedagogical activity of Roman Yatsiv, an outstanding Ukrainian scientist, artist, and long-time lecturer of Lviv art educational institutions, in particular, the Lviv National Academy of Arts. The celebration of the scholar's anniversary highlights the relevance of rethinking his pedagogical activity.

The article's purpose is to highlight the main areas of Roman Yatsiv's teaching activities, establish the theoretical, ideological and methodological principles that he is guided by, record the chronology and names of the disciplines that he taught and continues to teach, and his role in educating a new generation of scientists who defended their PhD theses under his guidance.

Methods. For the article, an interview was conducted with Roman Yatsiv, his students, and colleagues. When studying the scholar's scientific work, methods of analysis and synthesis were used to highlight aspects related to teaching activities.

Results. Important for the formation of Roman Yatsiv as a teacher was his family, in particular, his father Myron Yatsiv. He was also influenced by teachers from the Lviv State Institute of Applied and Decorative Arts, as well as colleagues from the Ethnology Institute of the NAS of Ukraine and the Ivan Franko National University of Lviv. During his almost 30 years of teaching activity, Roman Yatsiv taught the disciplines «History of Ukrainian Graphics», «Art of the 20th Century», «Art History», «Scientific Research», held the positions of Vice-Rector for Scientific Work (2007-2021), Head of the Department of Artistic Wood at the Lviv National Academy of Arts.

Conclusion. In his teaching work, Roman Yatsiv actively uses both general pedagogical and museum pedagogy methods and multimedia tools, works on creating a theoretical basis for understanding the place of Ukrainian art in world cultural processes, which serves as a solid foundation for the search for their own creative handwriting of future specialists in creative specialties. In addition, he participates in the education of a new generation of scientists, in particular those who defended their PhD theses under his guidance.

Keywords: Roman Yatsiv, lecturer, pedagogical activity, art education, Lviv National Academy of Arts.

Вступ. Серед плеяди сучасних українських мистецтвознавців окреме місце належить Роману Мироновичу Яціву — доктору історичних наук, професору, кандидату мистецтвознавства, заслуженому працівнику культури України, дійсному члену НТШ, визнаному в Україні та поза її межами досліднику українського мистецтва, мистцю і викладачу. Багаторічна творча діяльність Р.М. Яціва лежить водночас у трьох площинах: науковій, мистецькій та педагогічній. Сьогодні дуже складно виділити, яка з них є провідною чи превалюючою. У кожній з них Роману Мироновичу вдалося продовжити існуючі традиції та проявити себе, виробити власний почерк. У кожній з цих галузей його доробок є вартісним за змістом і суттєвим кількісно. Закономірно, що ці напрямки діяльності переплітаються між собою відповідно до основних завдань: плекання українського мистецтва в усіх його проявах; зростання обізнаності про вітчизняне мистецтво в Україні та поза її межами; утвердження його вартості; усвідомлення проблем, з якими стикалася вітчизняна культура внаслідок складних соціально-політичних та економічних умов та вироблення стратегії їхнього подолання.

Святкування ювілейної дати вченого *актуалізує* переосмислення його наукової, творчої та педагогічної діяльності. У наявній на сьогодні літературі інформація про викладацьку діяльність Романа Мироновича у довідкових виданнях [1—3], на сайті Львівської національної академії мистецтв [4], у статтях та виданнях, присвячених його науковій та мистецькій діяльності [5—6]. Деякі аспекти педагогічної діяльності Романа Яціва розкрив відомий львівський мистецтвознавець, проректор ЛНАМ у 2001—2007 рр. Ігор Голод [7]. Проте тема викладацької діяльності вченого потребує глибшого та ретельнішого дослідження, яке б врахувало різні аспекти його педагогічної та наставницької праці, що суттєво доповнить творчий портрет ювіляра.

Мета статті полягає у висвітленні основних напрямків викладацької діяльності Романа Мироновича Яціва, встановленні теоретичних, ідейних та методологічних засад, якими він керується, фіксації хронології і назви дисциплін, які він викладав та продовжує викладати, його роль у вихованні нового покоління науковців, які захищали свої кандидатські роботи під його керівництвом.

При написанні статті був використаний *метод* інтерв'ювання з Романом Яцівим, його учнями та колегами. Під час вивчення наукової діяльності вченого використовувалися *методи* аналізу та синтезу для висвітлення аспектів, пов'язаних з викладацькою діяльністю.

Основна частина. Важливий вплив на формування життєвих і професійних засад Романа Яціва (іл. 1) справила його сім'я. Як зазначав І. Голод, серед таких чинників незаперечно першість належить батькові вченого — визначному українському графіку та педагогу Мирону Ільковичу Яціву (1929—1996) [7, с. 15]. Припускаємо також, що на усвідомлення важливої ролі виховання не лише у мистецькому напрямку, а й у формуванні загальнолюдських та патріотичних переконань мав дідусь вченого Ілля Теодорович Яців (1891—1963) — греко-католицький священник, про якого Роман Миронович згадував як про «важливого ... виховника для великої частини віруючих» [8, с. 26]. Саме в родинному колі сформувалося уявлення вченого про важливість викладацької діяльності для розвитку української культури.

Р. Яців отримав вищу освіту у Львівському державному інституті прикладного та декоративного мистецтва. Його педагогами були, окрім батька, Карло Звіринський, Юрій Скандаков, Михайло Курилич, Володимир Островський, Теофіл Максиско, Степан Коропчак, Данило Довбошинський [4; 6, с. 29]. З-поміж викладачів Романа Мироновича варто виді-

Іл. 1. Роман Яців. 19 березня 2017 року. URL: https://www.facebook.com/photo.php?fbid=471099803075677&set=pb.100063562113072.-2207520000&type=3&locale=uk_UA

Іл. 2. Роман Яців серед колег Інституту народознавства НАН України на презентації видання Михайла Станкевича «Етноестетика». 26 лютого 2020 р. Фото авторки

лити постать Володимира Антоновича Овсійчука — видатного українського мистецтвознавця, багаторічного завідувача відділу мистецтвознавства Інституту народознавства НАН України, який значною мірою визначив напрям руху досліджень вітчизняної культури не лише завдяки своїй науковій діяльності, а й активній викладацькій роботі.

Важливе значення для формування аналітичної бази його досліджень мало спілкування з колегами Інституту народознавства НАН України (іл. 2), членами Спілки художників «Клуб українських мистців», членами Наукового товариства імені Шевченка, вченими і педагогами ЛНАМ (іл. 3) та Львівського національного університету ім. І. Франка [9, с. 7-8].

Своїми ідейними вчителями Роман Миронович називає Юрія Липу, Євгена Маланюка, Дмитра Донцова, Володимира Яніва, Миколу Шлемкевича, Павла Ковжуна, Святослава Гординського, Петра Мегика, Петра Андрусіва, Богдана Стебельського, Олександра Довженка [9, с. 8].

Досвід, здобутий під час реалізації творчих завдань та наукових досліджень, Роман Миронович

Іл. 3. Роман Яців на резиденції «Художнє дерево: екзистенція і форма». 3—5 квітня 2023 року. Джерело: <https://lnam.edu.ua/uk/238/rezidencija-xudozhnje-derevo-ekzistencija-i-forma.html>

успішно використовує у своїй педагогічній діяльності, яку він розпочав як викладач Львівської академії мистецтв у 1998 році з курсом лекцій «Історія української графіки» на кафедрі прикладної графіки, перебуваючи тоді на посаді заступника директора Інституту народознавства НАН України з наукової роботи. Поштовхом до розширення сфери діяльності стало прохання академіка НАМ України, ректора ЛАМ Андрія Бокотєя викладати цей навчальний предмет на основі монографії Р. Яціва «Львівська графіка 1945—1990. Традиції та новаторство» (1992) [10]. У цій праці, незважаючи на означену у назві хронологічну рамку, Р. Яців значною мірою торкнувся попереднього періоду «з метою з'ясування принципово важливого для її (графіки) розвитку духовного і морального підґрунтя» [10, с. 8]. Це видання лягло в основу першого курсу лекцій Романа Яціва, визначило основний вектор наукової та педагогічної діяльності вченого, бо під час написання монографії автор виявив чимало нової інформації про українське мистецтво ХХ ст., його визначних персоналій, ідейний контекст, смислове наповнення, теоретичну думку. Цілком закономірно, що після «Історії графіки» Роман Миронович розробив курс з історії мистецтва ХХ ст., який він викладав, зокрема, у Львівському національному університеті ім. І. Франка на кафедрі театрознавства та акторської майстерності (з 2002), в Українській академії дизайну на запрошення ректора Валерія Марчака (з 2003), на кафедрі історії і теорії мистецтва Львівської національної академії мистецтв (з 2006), поступово розширюючи діапазон навчальних дисциплін.

Поштовхом до співпраці з Львівським національним університетом імені І. Франка стало призначення керівником кафедри театрознавства та ак-

торської майстерності народного артиста України, член-кореспондента НАМ України Богдана Козака. Він звернувся до Романа Яціва з проханням допомогти у виданні журналу, присвяченого театрознавству, оскільки в того був значний досвід у цій галузі — з 1995 року він був відповідальним секретарем наукового журналу «Народознавчі зошити» [6, с. 31]. Це знайомство стало початком плідної багаторічної співпраці, яка, окрім викладацької практики, розширила горизонти досліджень Романа Миновича, включивши до неї українських театральних персоналій, залучених до його розвитку, та вчених, які досліджували цю галузь культури.

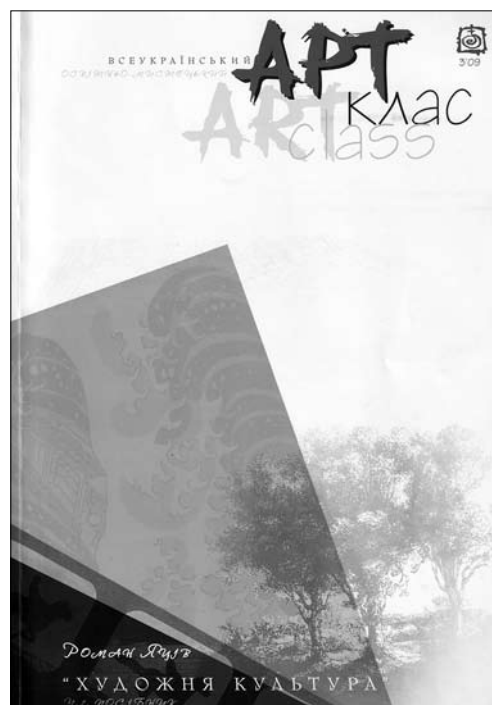
У процесі викладання «Історії української графіки» та «Історії мистецтва XX століття» Роман Яців застосовував різноманітні педагогічні та наукові прийоми. Маючи власний досвід музейної діяльності та успішні приклади викладачів старшого покоління, Р. Яців проводив заняття з «Історії української графіки» в залах Музею етнографії та художнього промислу (МЕХП), а лекції з історії мистецтва для студентів кафедри театрознавства та акторської майстерності — у Національному драматичному театрі імені Марії Заньковецької, використовуючи музейне і театральне середовище для створення певного настрою, атмосфери, занурюючи студентів в архітектурний простір, який сам по собі є синтезом мистецтв, та водночас заохочуючи до діалогу між музейною пам'яткою, викладачем та творчою молоддю (іл. 4).

Крім експонатів постійної експозиції у МЕХП Роман Яців демонстрував пам'ятки з фонду графіки, маловідомі пересічним глядачам, надаючи своїм лекціям певної ексклюзивності. У такий спосіб він вчив принципів художнього аналізу твору та важливості розуміння його масштабності й пропорцій, які важко визначити на репродукціях. Чергуючи українські артефакти з європейськими, виділяючи спільності в їхній композиції, художній мові, стилістичних прийомах, кольоровій палітрі тощо, він наочно демонстрував розвиток українського мистецтва в європейському контексті, водночас звертаючи увагу на локальні особливості, зокрема ті, що увиразнювали національну ідентичність.

Під час викладання історії мистецтва Роман Яців любить звертатися до сучасних концертів чи театральних постановок, використовуючи для їхньої

Іл. 4. Роман Яців. Лекція про мистецтво. 2026. Папір, лінер. URL: <https://www.facebook.com/ryatsiv/posts/роман-яців-лекція-про-мистецтво-2026-папір-лінер/1648315173963871/>

Іл. 5. Обкладинка видання Яціва Р. Художня культура [19]

демонстрації сучасні мультимедійні засоби. Це дає змогу поживавити навчальний процес, а також наочно продемонструвати культуру як систему складних взаємозв'язків [11].

Питанню мистецтва в просторі культури був присвячений навчальний посібник для вчителів та студентів художніх вищих учбових закладів «Худож-

Іл. 6—7. Діалог з Романом Яцівим у Рівному. Джерело: «У Рівному пройшов мистецький діалог з художником та науковцем Романом Яцівим. 2 квітня 2023. Район. Культура». URL: <https://kultura.rayon.in.ua/news/588207-u-rivnomu-proveli-mistetskiy-dialog-z-khudozhnikom-ta-naukovtsem-romanom-yatsivim>

ня культура» (2009) [12] (іл. 5). У ньому Роман Миронович в коротких параграфах означає основу художньої культури (дух, творча воля, естетичні відчуття), визначаючи її як посередника між духовною та естетичною сферами культурного розвитку [12, с. 11]. Мистецтво у цьому контексті є «формою реагування людини на красу, реалізацію свого світорозуміння, задоволення індивідуальних естетичних потреб, пошук глибинного сенсу життя» [12, с. 15]. Вчений виділяє просторові (візуальні або зорові) види мистецтва (архітектура, живопис, скульптура, графіка, художня фотографія, декоративно-прикладне мистецтво, дизайн), часові (у тому числі слухові або вербальні) — музика і література, та просторово-часові або синтетичні — театральне мис-

тецтво, цирк та естрада [12, с. 16]. Р. Яців підкреслює, що в основі кожного з мистецтв лежить художній образ, який проявляється через його внутрішню структуру в певному співвідношенні смислової ідеї та формально-виражальних засобів.

Прагнучи систематизувати велику теоретичну, есеїстичну та публіцистичну спадщину українців, присвячену осмисленню образотворчого мистецтва, у 2012 році Роман Яців розпочинає багаторічну копітку працю над Антологією української теоретичної думки XX століття [13—16] (іл. 6—7). Цьому масштабному виданню передувала збірка статей «Українське мистецтво XX століття: ідеї, явища, персоналії» (2006) [9], в якій Р. Яців висвітлює цілу низку питань, яких він торкався у своїй праці «Львівська графіка» (1992), проте через обмеженість хронологічної рамки не мав можливості приділити більше уваги. Зокрема, він звертається до з'ясування місця українського мистецтва у європейському просторі кінця XIX — першої половини XX століття [9, с. 11—68], висвітлення мистецьких процесів у Львові 1920—1930-х рр. [9, с. 69—94] та періоду радянської окупації [9, с. 104—123]. Проте найбільшу увагу автор приділяє художникам першої половини XX ст., інформацію про яких подає у форматі коротких есе, звертаючи увагу на окремі періоди творчості митців, певні аспекти їхньої мистецької діяльності, події, які вплинули на авторське бачення тощо.

Таким чином, «Українське мистецтво XX століття: ідеї, явища, персоналії» (2006) є своєрідною з'єднувальною ланкою між «Львівською графікою» [10] та чотирма томами Антології, у якій Роман Яців, з одного боку, розвиває ті питання, які лише побіжно зачіпає у виданні 1992 р., а з іншого, саму цю збірку можна вважати стартом нової серії публікацій, їхнім теоретичним та ідейним підґрунтям. У ній же дослідник розмірковує над важливістю посередника між мистецьким твором та споживачем у розділі «Посередництво і посередність» [9, с. 65—66], зазначаючи, що такий посередник має бути особистістю, а не посередністю. Важливість, можна навіть припустити, програмність цього тексту для самого Романа Мироновича підтверджує той факт, що саме він увійшов у 2 том Антології в розділ «Формально-ідейний спектр українського посмодернізму: автор — смислові посили — шляхи відчитувань» [14].

Можна припустити, що викладач за своєю суттю є також медіатором (посередником) між творами мистецтва, культурними явищами, історичним процесом у всьому його багатоманітті, та студентами чи учнями, які знайомляться з цими явищами (іл. 8). Відповідно до цього, антологію можна розглядати як прагнення уникнути посередництва, пропонуючи читачеві зробити власні висновки на основі зібраних матеріалів.

Проте ми, все ж, маємо справу з посередником, який уклав інформацію певним чином, відібрав тексти відповідно до провідної ідеї видання, виділив найважливіші думки в певний спосіб, зокрема позначивши їх жирним шрифтом у тексті. Починаючи з 2-го тому Антології перед кожною публікацією Роман Яців залишає коротку інформацію про автора тексту, завершуючи її роздумами, чому цей текст важливий. У цьому контексті Яціва-вченого важко відділити від Яціва-педагога, який одразу акцентує увагу студента на потрібних аспектах, є своєрідним провідником крізь науковий текст, водночас даючи поживу для нових наукових досліджень.

Підсумовуючи значення антологій для навчального процесу, зазначу, що зібрані в серії видань кращі теоретичні думки українських мислителів, культурологів, критиків, теоретиків мистецтва, а також практиків-художників, є прекрасним дидактичним матеріалом для проведення лекційних та семінарських занять. Удоступнені студентській аудиторії першоджерела також полегшують засвоєння навчального курсу з історії мистецтва, а також значно спрощують пошук потрібної публікації.

Працюючи над дослідженням українського мистецтва ХХ ст., вивчаючи біографії окремих мистців, займаючись творчою чи викладацькою діяльністю, Роман Яців часто звертається до кращих світових напрацювань у галузі образотворчого, декоративно-ужиткового мистецтва чи дизайну. Зокрема, у роботі над антологією певними дороговказами були збірка «Art in Theory. 1900—1990: An Antology of Changing Ideas» (1993), укладена Чарльзом Харрісоном і Полем Вудом та довідник-антологія «Theories and Documents of Contemporary Art. A Sourcebook of Artists' Writing» (1999) редактована Крістіною Стайлс і Петером Сельдом. Вчений зазначив, що до сьогодні ці видання користуються величезним інтересом фахівців завдяки добре осмисле-

Іл. 8. Попленерна виставка «Косівський гук» з Романом Яцивим. 28 листопада 2025 року. URL: https://www.facebook.com/photo/?fbid=1316615016932008&set=pcb.1316615306931979&locale=uk_UA

Іл. 9. Проректор ЛНАМ Роман Яців зі своїми студентами. Львів, 2016. Фото з архіву Романа Яціва

ним принципам систематизації матеріалу та багатству поданого джерельного фактажу [13, с. 7]. Під час підготовки курсу загальної історії мистецтва, який Р. Яців погодився викладати у Львівському фаховому коледжі декоративного і ужиткового мистецтва (2022—2025) на прохання директорки Ольги Козовської, він, перш за все, звернувся до актуальної іноземної літератури, зокрема й видавництва Taschen [11], прагнучи до глибокого осмислення і плекання національної своєрідності мистецтва та орієнтуючись на найновіші досягнення світової естетичної думки [3, с. 176].

Нівелювання значення українського мистецтва для загального поступу світової культури залишається актуальною проблемою для усіх вітчизняних дослідників. Як викладач історії мистецтва, Роман Миронович прагне продемонструвати, що така думка хибна, що українські митці та їхні твори відповідають високим світовим стандартам, здобували і

Іл. 10. Роман Яців на захисті кандидатської дисертації Івана Білана. ЛНАМ. 27 травня 2015 року. URL: <https://www.facebook.com/photo?fbid=953035258080822&set=a.953035228080825>

Іл. 11. Учасники захисту кандидатської дисертації Тетяни Куцир, перший зліва — Роман Яців. 31 травня 2019 р. ЛНАМ. Фото з архіву авторки

продовжують здобувати міжнародну славу, а українська традиція залишається актуальною для реалізації сучасного творчого бачення (іл. 9). Це відповідає головному завданню мистецької педагогіки, яке, на думку Романа Мироновича, полягає у вправленні впевненості у власних силах, яка базується на знанні та розумінні світових мистецьких процесів та свого місця у них [11].

Популяризації українського образотворчого мистецтва сприяють також кандидатські дисертації, захищені молодими вченими під керівництвом Романа Мироновича Яціва. Такими були, зокрема, «Творчість Юрія Магалецького в контексті українського мистецького процесу першої третини ХХ століття» Івана Білана (2015) [17, с. 4] (іл. 10), «Святий Георгій в галицькому іконописі XIV — XVI ст.: іко-

нографія та еволюція образу» Наталії Колпакової (2015) [17, с. 5], «Український живопис доби модернізму: світоглядні і художньо-стильові особливості» Юлії Бабунич (2016) [17, с. 9], «Творчість Тетяни Медвідь в контексті розвитку української сценографії 1970—2000 рр.» Наталії Руденко-Краєвської (2021) [18]. Дисертацію Тетяни Шепеть «Станкова графіка Львова 1990—2000-х років: національна специфіка та європейський мистецький контекст», захист якої відбувся на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 35.103.01 у Львівській національній академії мистецтв [19], яка також була виконана під керівництвом Р. Яціва, можна вважати прямим продовженням досліджень вченого, розпочатих у кінці 80-х рр. ХХ століття. У ній авторка розглянула творчість львівських художників-графіків, зокрема Є. Безніска, І. Остафійчука, Б. Сороки, М. Опанащука, Б. Пікулицького, Д. Парути, Р. Романишина, виділила основні етапи трансформацій, проаналізувала національну специфіку графічних творів, подала превалюючі у них тематики, принципи конструювання художніх образів, виявила впливи європейських тенденцій та нові експериментальні форми [19, с. 13—15].

Залишаючись чуйним та уважним до чужих прохань, щиро вболіваючи за розвиток української мистецтвознавчої науки, Р. Яців виступає рецензентом чи опонентом робіт при захисті кандидатських чи докторських дисертацій, підтримує колег, пишучи відгуки на автореферати (іл. 11).

Протягом усієї своєї творчої, наукової та викладацької діяльності Роман Яців проявляв увагу до талановитих дітей, беручи участь у конкурсах дитячих малюнків, виставках, у друці каталогів і буклетів дитячих мистецьких творів [20, с. 13], в екскурсіях для творчої молоді. Зокрема, на початку 2026 р. Роман Миронович провів екскурсію виставкою «Ангелія» Романа Опалинського у Zenyk Art Gallery для переможців олімпіад [21] (іл. 11—13) та головував у журі третього етапу Всеукраїнського художнього конкурсу дитячої творчості «Об'єднаймо ж, брати мої» [22].

Висновки. Протягом багатьох років своєї творчої діяльності Роман Яців проявив себе як надзвичайно обдарована різнопланова людина. Він розпочав як мистець, потім захопився науковою роботою, а згодом — викладацькою, не полишаючи творчості та

досліджень. У кожному з цих напрямків йому вдалося досягнути значних висот, внести свіжих погляд, нові теми, визначити чи скорегувати вектор руху. Попри це Р. Яціву вдалося зберегти безпосередність захоплення різними проявами людської творчості, щирю повагу до людини, віддану любов до мистецтва, юнацький запал до нових пошуків.

Аналізуючи його педагогічну діяльність, слід відзначити, що інші дві іпостасі, а саме Яців-художник, та Яців-науковець справили на неї значний вплив. Постійне перебування у творчому процесі дало розуміння Роману Яціву тих проблем, з якими мистець стикається при вирішенні поставлених завдань, особливості побудови художнього образу, а також усвідомлення значення індивідуальності та суб'єктивних чинників. Він ніколи не був сторонній спостерігачем, а завжди залишався зануреним у мистецький світ, спершу завдяки батькові, згодом — навчаючись у мистецькому закладі і, врешті, як самостійний художник. Дослідницька діяльність у цьому контексті стала новим етапом розвитку творчої особистості Романа Мироновича. Розуміння внутрішніх процесів, які відбуваються під час візуалізації образів мистця, допомогли йому у глибокому та всесторонньому аналізі обраних артефактів, розширюючи світоглядні уявлення завдяки методам наукового дослідження, які дають змогу працювати із значними обсягами інформації, систематизуючи її. Вивчаючи українське мистецтво на різних етапах його розвитку, він сформував власну систему філософських уявлень про творчість, перебуваючи у постійному діалозі з мислителями, дослідниками та творцями попередніх поколінь та своїх сучасників.

Коли Роман Яців звернувся до педагогічної діяльності після захисту кандидатської дисертації, він володів суттєвим корпусом знань прикладного та теоретичного характеру, що допомогло йому в укладанні нових навчальних програм, скерованих, передовсім, на розширення знань студентів про українське мистецтво у різних його проявах, про його значні досягнення завдяки яскравим персоналіям, про міцне традиційне коріння та місце у світовому мистецькому процесі. Як викладач Роман Миронович активно використовував ті здобутки мистецької педагогіки, якими користувалися його попередники, а саме: музейну педагогіку, занурення у творчий процес, аналіз кращих пам'яток, прагнення показати українську ху-

Іл. 12—13. Екскурсія виставкою «Ангелія» Романа Опалінського у Zenyk Art Gallery, яку для переможців олімпіад провадив Роман Яців. URL: <https://www.facebook.com/ryatsiv/posts/1490588299736560/>

дожню культуру як частину світової спадщини, розширюючи при цьому діапазон знань і можливостей завдяки широкій ерудиції та щирому прагненню навчити і підтримати творчу молодь.

Незалежно від предмету, який він викладає, Роман Яців намагається залучити усі доступні для нього засоби, щоб зробити навчання цікавим та інтерактивним, спонукаючи в такий спосіб студентів до самостійного розвитку, утверджуючи в думці, що пізнання світу — це захоплюючий процес, а не нудна рутинна. Окрім спільних походів на виставки, авторських екскурсій, відвідування закритих фондів,

він активно застосовує сучасні мультимедійні засоби, які дають змогу показати ширшу варіативність проявів людського духу різних країн.

У навчальному процесі важливою також є постать педагога, його людські характеристики. У цьому плані Роман Миронович завжди відзначався уважним ставленням до потреб студентів, вмінням увійти в ситуацію, допомогти та підтримати. За його власними словами, він часто виходить за межі укладеної програми, щоб «наснажити, щоб у них був ширший діапазон розуміння проблематики мистецтва, з акцентом на тому, що ми є спадкоємцями не лише нашої культурної спадщини, а й світової в цілому».

1. Яців Роман Миронович. Н. О. Урсу. *Енциклопедія Сучасної України* [Електронний ресурс. редкол. : І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.]; НАН України, НТШ. Київ: Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2025, оновл. 2026. Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-887766>. DOI: 10.5281/zenodo.19731080
2. Матолич І. *З історії українського мистецтвознавства: становлення, провідні особистості, наукові установи, навчальні заклади, сучасні проблеми*. Івано-Франківськ: «Симфонія форте», 2023. С. 465—466.
3. *Львівська національна академія мистецтв. 1876—1946—2016 : Особистості, події, артефакти : альбом* / кер. Вид. проекту В. Одрехівський; упор. Р. Шмага, Р. Яців. Львів: ЛНАМ, 2016. 200 с., іл.
4. Яців, Роман Миронович, професор, завідувач кафедри. Львівська національна академія мистецтв. Офіційний сайт. Кафедра художнього дерева. URL: <https://lnam.edu.ua/uk/faculty/decorative/wood/teachers/vikladach-kafedri/jaciv-r-m.html/> (Дата звернення: 01.07.2026)
5. Скринник-Миська Д. Роман Яців: відроджуючи втрачені смисли. *Народознавчі Зошити*. Львів, 2013. Зош. 2. С. 322—326
6. *Роман Яців: бібліографічний покажчик*. Упоряд.: Яблонська В. Львів, 2006. 160 с., іл.
7. Голод І. Слово про колегу. *Роман Яців: бібліографічний покажчик*. Упоряд.: Яблонська В. Львів, 2006. С. 15—16.
8. *Мирон Яців (1929—1996): життя і творчість : Альбом-монографія* / упор. Р. Яців, відпов. ред.: С. Павлюк. Львів: Місіонер, 2000. 366 с., іл.
9. Яців Р. *Українське мистецтво XX століття: ідеї, явища, персоналії. Збірник статей*. Львів: Інститут народознавства НАН України, 2006. 351 с., іл.
10. Яців Р.М. *Львівська графіка 1945—1990. Традиції та новаторство*. Київ: Наукова думка, 1992. Відповідальний редактор В.А. Овсійчук. 120 с.
11. Інтерв'ю з Романом Мироновичем Яцівим від 22.05.2026. ЛНАМ. Архів автора.
12. Яців Р. *Художня культура: навчальний посібник для вчителів ЗНЗ та студентів художніх ВНЗ*. Частина 1. Львів: «ВД Акроклас», 2009. 88 с., іл.
13. *Ідеї, смисли, інтерпретації образотворчого мистецтва: українська теоретична думка XX століття. Антологія*. Частина перша. Упорядник Р.М. Яців. Львів: Львівська національна академія мистецтв, Інститут народознавства НАН України, 2012. 232 с.
14. *Ідеї, смисли, інтерпретації образотворчого мистецтва: Українська теоретична думка XX століття: Антологія*. Упоряд. Р.М. Яців. Частина 2. Львів: Львівська національна академія мистецтв, Інститут народознавства НАН України, 2012. 832 с.
15. *Ідеї, смисли, інтерпретації образотворчого мистецтва: Українська теоретична думка XX століття: Антологія*. Упоряд. Р.М. Яців. Частина 3. Львів: Львівська національна академія мистецтв, Інститут народознавства НАН України: Простір-М, 2019. 960 с.
16. *Ідеї, смисли, інтерпретації образотворчого мистецтва: Українська теоретична думка XX століття: Антологія*. Упор. Р.М. Яців. Частина 4. Львів: Львівська національна академія мистецтв, Інститут народознавства НАН України, Наукове товариство ім. Шевченка, 2021. 984 с.
17. Звіт про роботу Спеціалізованої вченої ради Д 35.103.01 у Львівській національній академії мистецтв (2013-2016 рр.) / відповідальні особи: голова спеціалізованої ради Г. Стельмахук, вчений секретар Л. Цимбала. Львів, 2016. 10 с.
18. Руденко-Краєвська Н.В. *Творчість Тетяни Медвідь в контексті розвитку української сценографії 1970—2000 рр.*: автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата мистецтвознавства: 17.00.05. Львів: Львівська національна академія мистецтв, 2021. 20 с.
19. Шепеть Т.М. *Станкова графіка Львова 1990 — 2000-х років: національна специфіка та європейський мистецький контекст*: автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата мистецтвознавства: 17.00.05. Львів: Львівська національна академія мистецтв, 2019. 20 с.
20. Сидор О. Творча індивідуальність Романа Яціва. *Роман Яців: бібліографічний покажчик*. Упоряд.: Яблонська В. Львів, 2006. С. 11-14.
21. Канафозька Н. Зустріч з мистецтвом для переможців олімпіад у Zenyk Art Gallery. 03.01.2026. Офіційний сайт Городоцької територіальної громади. URL: <https://horodok-rada.gov.ua/index.php/2026/01/zustrich-z-mystetstvom-dlia-peremozhtsiv-olimpiad-u-zenyk-art-gallery/> (Дата звернення: 01.07.2026).
22. Подяка Яціву Роману за участь у роботі журі конкурсу третього етапу Всеукраїнського конкурсу дитячої творчості «Об'єднаймося ж, брати мої». Львів, 2026.

REFERENCES

- Ursu, N. (2025). Yatsiv Roman Myronovych. In I.M.Dziuba, A.I. Zhukovskiy, M.H. Zhelezniak ets. (Eds.) *Encyclopedia of Modern Ukraine*. Kyiv: Institute of Encyclopedic Research of the NAS of Ukraine. Retrieved from: <https://esu.com.ua/article-887766>. DOI: 10.5281/zenodo.19731080 [in Ukrainian].
- Matolych, I. (2023). *From the history of Ukrainian art criticism: formation, leading figures, scientific institutions, educational institutions, contemporary problems*. (pp. 465-466). Ivano-Frankivsk: «Symfonia Forte» [in Ukrainian].
- Odrekhivskiy, V., Shmahalo, R., Yatsiv, R. (2016). Lviv National Academy of Arts. 1876—1946—2016 : Personalities, Events, Artifacts : Album. Lviv: LNAA [in Ukrainian].
- Yatsiv, Roman Myronovych, Professor, Head of the Department. Lviv National Academy of Arts. Official website. Department of Artistic Wood. Retrieved from: <https://lnam.edu.ua/uk/faculty/decorative/wood/teachers/vikladach-kafedri/jaciv-r-m.html/> (Last accessed: 01.07.2026)
- Skrynnyk-Myska, D. (2013). Roman Yatsiv and a Revival of Lost Sences. *The Ethnology Notebooks*, 2, 322—326 [in Ukrainian].
- Yablonska, V. (Ed.). (2006). *Roman Yatsiv: A Bibliographical Index*. Lviv [in Ukrainian].
- Holod, I. (2006). A Word About a Colleague (pp. 15—16) In Yablonska, V. (Ed.). (2006). *Roman Yatsiv: A Bibliographical Index*. Lviv [in Ukrainian].
- Yatsiv, R. (Ed.) (2000). *Myron Yatsiv (1929—1996): life and work: Album-monograph*. Lviv: Misioner [in Ukrainian].
- Yatsiv, R. (2006). *Ukrainian Art of the 20th Century: Ideas, Phenomena, Personalities. Collection of Articles*. Lviv: The Ethnology Institute NAS of Ukraine [in Ukrainian].
- Yatsiv, R. (1992). *Lviv graphics 1945—1990: tradition and innovation*. Kyiv: Naukova dumka [in Ukrainian].
- Interview with Roman Myronovich Yatsiv dated 05/22/2026. LNAM. Author's archive.
- Yatsiv, R. (2009). *Artistic culture: a textbook for teachers of secondary schools and students of art universities*. Lviv: «VD Artklas» [in Ukrainian].
- Yatsiv, R. (Ed.) (2012) *Ideas, senses, interpretations of fine art: Ukrainian theoretical thought of the XX-th century: Anthology*. Part I. Lviv: Lviv National Academy of Arts, The Ethnology Institute of NAS of Ukraine [in Ukrainian].
- Yatsiv, R. (Ed.) (2012) *Ideas, senses, interpretations of fine art: Ukrainian theoretical thought of the XX-th century: Anthology*. Part II. Lviv: Lviv National Academy of Arts, The Ethnology Institute of NAS of Ukraine [in Ukrainian].
- Yatsiv, R. (Ed.) (2019) *Ideas, senses, interpretations of fine art: Ukrainian theoretical thought of the XX-th century: Anthology*. Part III. Lviv: Lviv National Academy of Arts, The Ethnology Institute of NAS of Ukraine, Prostir-M [in Ukrainian].
- Yatsiv, R. (Ed.) (2021) *Ideas, senses, interpretations of fine art: Ukrainian theoretical thought of the XX-th century: Anthology*. Part IV. Lviv: Lviv National Academy of Arts, The Ethnology Institute of NAS of Ukraine, Shevchenko Scientific Society [in Ukrainian].
- Stelmashchuk, H., Tsymbala, L. (2016). Report on the work of the Specialized Academic Council D 35.103.01 at the Lviv National Academy of Arts (2013-2016). Lviv [in Ukrainian].
- Rudenko-Kraevska, N.V. (2021). *Creativity of Tatiana Medvid in the context of the development of Ukrainian scenography 1970 — 2000*. Author's abstract for the academic degree of Ph.D. / Candidate of Studies Art 17.00.05. Lviv: Lviv National Academy of Arts [in Ukrainian].
- Shepet, T.M. (2019). *Lviv Easel Graphics in the years 1990s — 2000s: National Specifics and European Artistic Context*. Qualification scientific thesis on the manuscript rights. Author's abstract for the academic degree of Ph.D. / Candidate of Studies Art 17.00.05. Lviv: Lviv National Academy of Arts [in Ukrainian].
- Sydor, O. (2006). Creative Individuality of Roman Yatsiv (pp. 11-14). In Yablonska, V. (Ed.). (2006). *Roman Yatsiv: A Bibliographical Index*. Lviv [in Ukrainian].
- Kanafotska, N. (2026). Meeting with art for the winners of the Olympiads at Zenyk Art Gallery. 03.01.2026. Official website of the Horodotsk territorial community. Retrieved from: <https://horodok-rada.gov.ua/index.php/2026/01/zustrich-z-mystetstvom-dlia-perezmozhtsiv-olimpiad-u-zenyk-art-gallery/> (Last accessed: 01.07.2026).
- Charter Yatsiv Roman for participating in the jury of the third stage of the All-Ukrainian Children's Creativity Competition «Let's Unite, My Brothers». Lviv [in Ukrainian].

Received: 17.07.2026

Accepted: 22.07.2026

Published: 23.09.2026